

Alergiczne choroby oczu

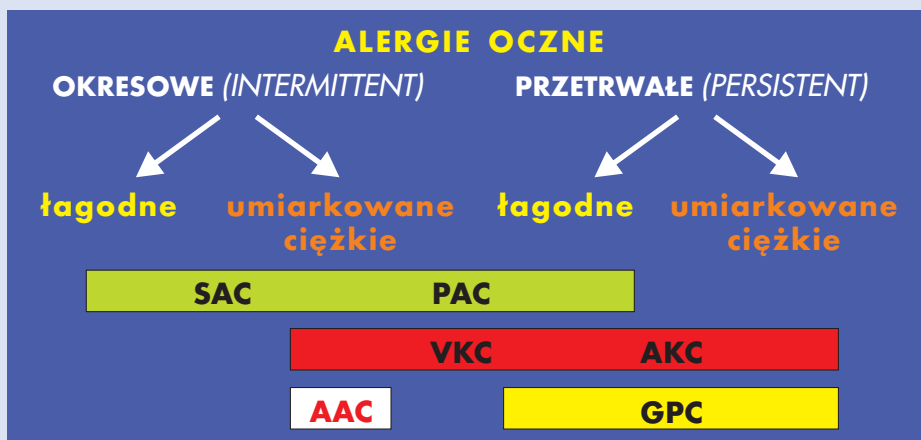
Podział alergicznych chorób oczu wg obrazu klinicznego

Do alergicznych chorób oczu zaliczamy obecnie następujące jednostki chorobowe (podział zaproponowany przez polskich autorów)*:

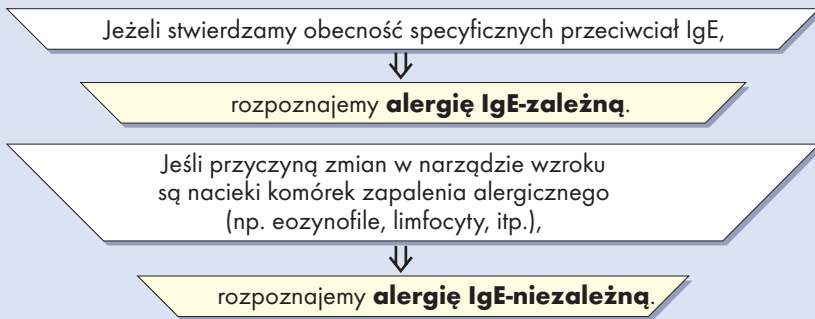
1. **Ostre alergiczne zapalenie spojówek**
(*Acute Allergic Conjunctivitis, AAC*).
2. **Sezonowe alergiczne zapalenie spojówek**
(*Seasonal Allergic Conjunctivitis, SAC*).
3. **Całoroczne alergiczne zapalenie spojówek**
(*Perennial Allergic Conjunctivitis, PAC*).
4. **Wiosenne zapalenie rogówki i spojówek**
(*Vernal Keratoconjunctivitis, VKC*).
5. **Atopowe zapalenie rogówki i spojówek**
(*Atopic Keratoconjunctivitis, AKC*).
6. **Olbrzymiobrodawkowe zapalenie spojówek**
(*Giant Papillary Conjunctivitis, GPC*).
7. **Kontaktowe zapalenie skóry powiek i spojówek**
(*Contact Blepharoconjunctivitis, ConBC*).

Wymienione jednostki chorobowe różnią się między sobą nie tylko obrazem klinicznym ale i patofizjologią 🖐️ **Podział alergicznych chorób oczu EAACI**

Podział alergicznych chorób oczu wg czasu trwania schorzenia

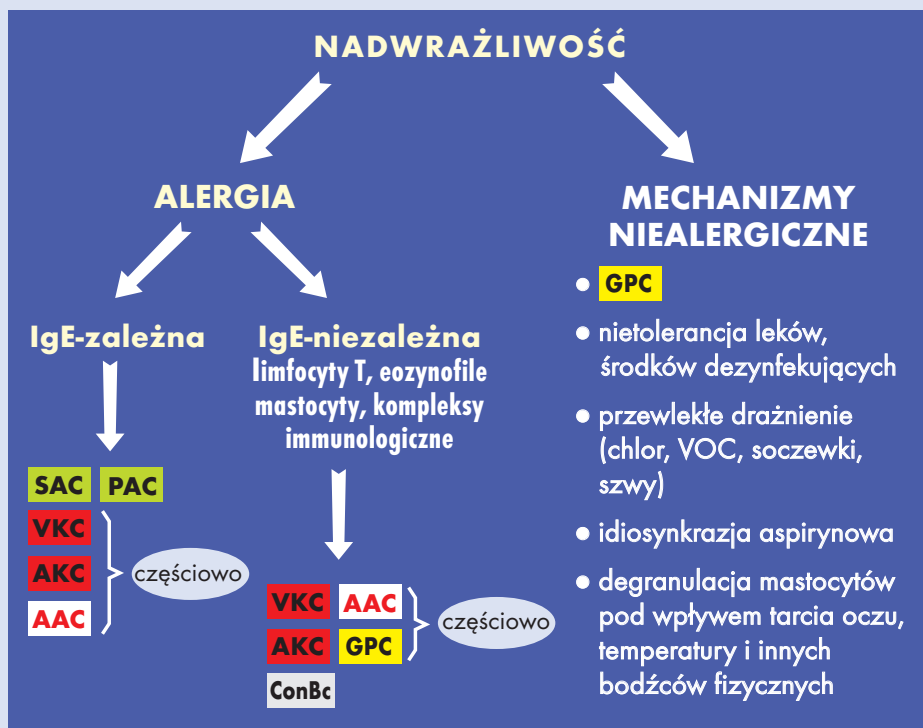

* „Alergiczne choroby oczu” pod red. Janusza Czajkowskiego, Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2003

Obie sytuacje są przykładem **nadwrażliwości alergicznej**, co odróżnia je od stanów **nadwrażliwości niealergicznej**, gdzie nie można udowodnić żadnego mechanizmu immunologicznego (np. zmiany w narządzie wzroku pod wpływem tarcia, zimna czy substancji drażniących). Całość przedstawia poniższy schemat.

Podział alergicznych chorób oczu EAACI* wg mechanizmów nadwrażliwości

* **European Academy of Allergy and Clinical Immunology** (Europejska Akademia Alergologii i Immunologii Klinicznej)

Postępowanie diagnostyczne

Wywiad alergologiczny

- obciążenie rodzinne alergią
- przebyte inne choroby alergiczne
- sezonowość objawów
- alergiza innych narządów

(+) dodatni

1. Wywiad: świąd!!!!
2. Badanie okulistyczne
  - obecność brodawek spojówki tarczki górnej
  - plamki Trantasa

(-) ujemny

- ból!!!!
- ropna wydzielina

Diagnostyka alergologiczna

1. poszukiwanie alergii IgE-zależnej:
  - testy skórne z alergenami wziewnymi: pyłków, roztocy kurzu domowego, sierści zwierząt, grzybów pleśniowych, lateksu oraz alergenami pokarmowymi,
  - oznaczenie obecności specyficznych przeciwciał klasy IgE we krwi,
2. poszukiwanie alergii zależnej od komórek zapalenia alergicznego:
  - testy płatkowe (różnorodne związki chemiczne)

jeśli wynik dotychczasowej diagnostyki jest niepewny

Diagnostyka okulistyczna

Diagnostyka różnicowa **czwernego oka**

ALERGICZNE

- SAC
- PAC
- VKC
- AKC

- GPC

- ConBC

INFEKCYJNE

- Wirusowe
- Bakteryjne

- Wtrętowe
- Grzybicze

- Pasożytnicze

AUTOIMMUNOLOGICZNE

- Zapalenie nadtwardówki
- Pemfigoid

- Zapalenie błony naczyniowej

- Zapalenie naczyń

NIESPECYFICZNE

- "Suche oko"
- Ciało obce

- Chemiczne
- Jaskra

Stwierdzenie alergii oczu = rozpoznanie 1 z 7 postaci

objawy całoroczne

bez zmian rogówkowych

PAC

objawy podobne do SAC, ale utrzymujące się cały rok z sezonowymi zaostrzeniami

ze zmianami rogówkowymi

dzieci

VKC

- światłowstręt
- zaburzenia widzenia
- śluzowa wydzielina
- brodawki spojówki powiekowej i wokół rąbka

dorośli

AKC

- choruje na AZS
- światłowstręt
- łzawienie
- śluzowa wydzielina
- zmiany powiekowe
- brodawki powieki dolnej

objawy sezonowe

SAC

- najczęstsza alergia oczu
- łzawienie
- cienie alergiczne
- małe brodawki spojówki, jej obrzęk i przekrwienie

soczewki kontaktowe operacje okulistyczne

GPC

- wydzielina
- brodawki
- przekrwienie spojówki

objawy nagłe

duża ilość alergenów dostająca się do worka spojówkowego

AAC

- gwałtowny świąd
- szybko narastający obrzęk powiek i ich spojówek
- zniesienie szpary powiekowej

kontakt z substancją drażniącą lub uczulającą

ConBc

- zmiany skórne
- przekrwienie
- obrzęk spojówki

Rozpoznawanie rodzaju alergii oczu

Należy uwzględnić: wiek i płeć chorego, wywiad oraz badanie w lampie szczelinowej (ocena aparatu ochronnego i przedniego odcinka oka)

RODZAJ ALERGI	zmiany powiekowe	wydzielina	przekrwienie spojówek	brodawki spojówki	zmiany rogówkowe	sezonowość objawów	zaburzenia widzenia
AAC	+	-	-	-	-	-	-
SAC	-	+	+	+	-	+	-
PAC	-	+	+	+	-	-	-
VKC	+	+	+	+	+	+/-	+
AKC	+	+	+	+	+	-	+
GPC	-	+	+	+	-	-	+
ConBc	+	+	+	+	-	-	-

Uwaga! Można uczulić się na każdy z leków okulistycznych, w tym – środki konserwujące!

Ogólne postępowanie lecznicze

Zalecenia profilaktyczne

- zmniejszenie ekspozycji na alergen

Zabiegi fizykalne

- zimne okłady
- zimne krople
- sól fizjologiczna
- sztuczne łzy

Farmakoterapia

Zabiegi lecznicze

wczesne:

- spojówki powiekowej:
  - ostrykiwanie kortykosteroidami
  - krioterapia
- rogówki:
  - zeszkrobanie zmian chorobowych
- fotokeratektomia terapeutyczna
- keratektomia powierzchowna
- keratoplastyka warstwowa

późne:

- zmniejszanie odpływu łez
- operacje plastyczne powiek i worka spojówkowego
- leczenie chirurgiczne stożka rogówki, zaćmy, odwarstwienia siatkówki

Postępowanie lecznicze w zależności od rodzaju alergii

RODZAJ ALERGI	Unikanie alergenów + zabiegi fizykalne	Antyhistaminy - miejscowo	Antyhistaminy - ogólnie	NSAID	Stabilizatory komórek tucznych	Steroidy - miejscowo	Stabilizatory eozynofili i mastocytów	Leczenie immunosupresyjne
AAC	+	+	+	?	+/-	+	-	-
SAC	+	+	+	+/-	+	-	+	-
PAC	+	+	+	+/-	+	+/-	+	-
VKC	+/-	+	+	+/-	+	+	+	+
AKC	+/-	+	+	+/-	+	+	+	+
GPC	+	-	-	+/-	+	+/-	+	-
ConBc	+	+	+	-	-	+	-	-

Leczenie farmakologiczne alergicznych chorób oczu

Miejscowe

antyhistaminiki I generacji

- ketotifen
- antazoline, diphenhydramine (tylko w połączeniu ze związkiem adrenergicznym)

antyhistaminiki II generacji

- levocabastine
- azelastine
- emedastine
- olopatadine

stabilizatory mastocytów

- cromoglicate
- nedocromil
- lodoxamide

stabilizatory mastocytów i eozynofilów:

- lodoxamide,
- olopatadine
- ketotifen

leki α -adrenergiczne (anemizujące)

- naphazoline
- tetrazyline
- phenylephrine
- oxymetazoline

NSAiD

- diclofenac

korykosteroidy

- hydrocortisone
- prednisolone
- dexamethasone
- fluorometholone

leki immunosupresyjne

- cyclosporin A
- mitomycin C
- pimecrolimus (maść)
- tacrolimus (maść)

Ogólne

antyhistaminiki II generacji

- cetirizine
- loratadine
- ebastine
- mizolastine

antyhistaminiki II generacji o dodatkowym działaniu na zapalenie alergiczne

- fexofenadine
- desloratadine
- levocetirizine

korykosteroidy:

- prednisolone
- prednisone
- methylprednisolone

leki immunosupresyjne

- tacrolimus

leki antyleukotrienowe

- zafirlucast
- montelukast

immunoterapia